Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre rybárstvo

2026/2074(INI)

17.6.2026

NÁVRH SPRÁVY

o viacročnom pláne pre rybolov populácií žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora
(2026/2074(INI))

Výbor pre rybárstvo

Spravodajkyňa: Carmen Crespo Díaz

OBSAH

strana

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ 3

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 5

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH.....10

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ

Rybolov v Stredozemnom mori je súčasťou európskej histórie, kultúry a identity. Pobrežné komunity v Stredozemnom mori po stáročia budovali svoj hospodársky a sociálny rozvoj okolo rybolovnej činnosti, ktorá nielen zabezpečuje kvalitné potraviny pre milióny európskych občanov, ale prispieva aj k územnej súdržnosti, zamestnanosti a zachovaniu hlboko zakorenených vedomostí a tradícií.

Prijatím nariadenia (EÚ) 2019/1022, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora, sa riešila potreba zabezpečiť obnovu určitých populácií rýb, ktoré sú pod tlakom. Cieľ, ktorým je dosiahnutie udržateľného využívania morských zdrojov, je spoločný pre toto odvetvie, členské štáty a európske inštitúcie. Po viac ako piatich rokoch vykonávania nariadenia však skúsenosti ukázali, že súčasný regulačný rámec má značné obmedzenia, ktoré si vyžadujú dôkladnú a naliehavú revíziu, aby sa dosiahol spoločný cieľ EÚ zvýšiť konkurencieschopnosť vo všetkých oblastiach.

Počas tohto obdobia vyvinula stredomorská flotila mimoriadne úsilie o adaptáciu. Rybári akceptovali postupné znižovanie rybolovného úsilia, vynaložili značné hospodárske náklady a investovali významné zdroje na zlepšenie udržateľnosti svojej činnosti. Zavedenie selektívnejšieho výstroja a lietajúcich dverí, používanie selektívnejších ôk a iné technické zlepšenia svedčia o odhodlaní odvetvia zachovať zdroje a znížiť svoj vplyv na životné prostredie, aby mohlo pokračovať vo svojej činnosti, ktorá podporuje tisíce rybárskych spoločností v Stredozemnom mori, z ktorých väčšina patrí pracujúcim rodinám.

Toto úsilie pomohlo dosiahnuť pozitívne výsledky v prípade určitých populácií. Praktické vykonávanie plánu však odhalilo aj značné hospodárske a sociálne ťažkosti. Neustále znižovanie počtu rybolovných dní v mnohých prípadoch viedlo k tomu, že činnosť plavidiel sa priblížila k minimálnym prahovým hodnotám ziskovosti alebo dokonca bola pod nimi, čo ohrozilo životaschopnosť rybárskych podnikov, generačnú obnovu a zachovanie zamestnanosti v pobrežných komunitách.

V tomto hodnotení sa zdôrazňuje, že metodika, ktorá sa v súčasnosti uplatňuje v rámci viacročného plánu, naďalej pripisuje prevažujúcu váhu biologickým ukazovateľom bez toho, aby dostatočne integrovala sociálno-ekonomické dôsledky vyplývajúce z rozhodnutí o riadení. Spoločná rybárska politika je založená na troch neoddeliteľných pilieroch: environmentálnej udržateľnosti, hospodárskej udržateľnosti a sociálnej udržateľnosti; Žiadny z nich sa nemôže vyvíjať izolovane.

Spravodajkyňa považuje za obzvlášť znepokojujúce používanie pojmu „najzraniteľnejšia populácia“, čo viedlo k nepružnému systému riadenia úsilia založenému na logike tzv. blokačných druhov. Tento prístup primerane neodráža realitu zmiešaného rybolovu v Stredozemnom mori, ktorý sa vyznačuje súčasným lovom viacerých druhov a veľkou operačnou rozmanitosťou medzi regiónmi a segmentmi flotily.

V správe sa preto navrhuje ambiciózna reforma nariadenia, aby sa jeho fungovanie prispôsobilo skutočným charakteristikám rybolovu v Stredozemnom mori. Navrhované zmeny zahŕňajú vypustenie vymedzenia pojmu „najzraniteľnejšia populácia“, výslovné začlenenie sociálno-ekonomických kritérií do rozhodovania a prideľovania rybolovných dní,

ako aj reformu článku 4, aby sa naplno uznal zmiešaný charakter tohto rybolovu.

Navrhuje sa tiež zaviesť mechanizmy flexibility, ktoré už existujú v iných viacročných plánoch Európskej únie, vrátane stabilizátorov, ktoré obmedzujú ročné znižovanie rybolovného úsilia, ročných prevodov a predvídateľnejších systémov riadenia, ktoré spoločnostiam umožňujú plánovať svoje činnosti a investície v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Špeciálnu pozornosť si vyžaduje aj osobitná situácia určitých druhov rybolovu. Lov krevety *Aristeus antennatus* je ukážkovým príkladom príliš zložitej regulácie, keďže podlieha systému kvót aj obmedzeniam počtu dní rybolovu. Toto dvojité obmedzenie spôsobilo značné hospodárske a prevádzkové ťažkosti, a preto sa v správe vyzýva na jeho urýchlené odstránenie.

Zlepšenie riadenia rybárstva v Stredozemnom mori si vyžaduje aj posilnenie vedeckého základu na prijímanie rozhodnutí. Dostupnosť spoľahlivých údajov, koordinácia medzi vnútroštátnymi, európskymi a regionálnymi vedeckými orgánmi a spolupráca so Všeobecnou rybárskou komisiou pre Stredozemné more sú základnými prvkami na zabezpečenie transparentných a informovaných rozhodnutí. Podobne je potrebné, aby sa pred zvážením ďalšieho zníženia rybolovných možností riadne posúdili skutočné účinky už prijatých opatrení.

Udržateľnosť rybolovu v Stredozemnom mori nezávisí len od európskych flotíl. Pretrvávanie nezákonných, nenahlásených a neregulovaných rybolovných činností v oblasti Stredozemného mora, ako aj rozdiely v úrovni dodržiavania predpisov medzi pobrežnými krajinami vytvárajú situácie nekalej hospodárskej súťaže a ohrozujú úsilie európskych rybárov. Správa sa preto zasadzuje za posilnenie regionálnej spolupráce, úlohy Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more a kontrolných, inšpekčných a dozorných kapacít členských štátov, ako aj Európskej agentúry pre kontrolu rybárstva.

Rybárstvo je pre Európsku úniu aj strategickým odvetvím. V geopolitickom kontexte poznačenom rastúcim významom strategickej autonómie a potravinovej bezpečnosti predstavuje európska rybárska výroba základné aktívum, ktoré treba chrániť a posilňovať. Zachovanie modernej, konkurencieschopnej a udržateľnej flotily je nevyhnutným predpokladom zníženia závislosti od dovozu z tretích krajín a zabezpečenia dodávok vysokokvalitných produktov rybolovu európskym spotrebiteľom.

Spravodajkyňa sa napokon domnieva, že je nevyhnutné, aby budúca revízia viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora bola súčasťou širšieho úsilia o zjednodušenie a modernizáciu spoločnej rybárskej politiky. Európska regulácia musí naďalej zabezpečovať udržateľnosť zdrojov, ale musí byť aj zrozumiteľnejšia, primeranejšia a prispôsobená operačnej realite tohto odvetvia. Konkurencieschopnosť európskej flotily, generačná obnova, inovácie a hospodárska ziskovosť musia byť opäť stredobodom rybárskej politiky EÚ.

Cieľom tejto správy je prispieť k tomuto cieľu prostredníctvom vyváženého návrhu, v ktorom sa spája environmentálna udržateľnosť, hospodárska životaschopnosť a sociálna súdržnosť, čím sa zabezpečí budúcnosť rybolovu v Stredozemnom mori a komunít, ktoré sú od neho závislé.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o viacročnom pláne pre rybolov populácií žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora
(2026/2074(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na viacročný plán pre rybolov populácií žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora,

– so zreteľom na článok 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), článok 4, článok 43 ods. 3 a článok 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a článok 37 Charty základných práv Európskej únie,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (ďalej len „SRP“),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1022 z 20. júna 2019, ktorým sa ustanovuje viacročný plán pre rybolov populácií žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 508/2014,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013, (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2018/973, (EÚ) 2019/472 a (EÚ) 2019/1022 a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2053 z 13. septembra 2023, ktorým sa stanovuje viacročný plán riadenia populácie tuniaka modroplutvého vo východnej časti Atlantického oceánu a v Stredozemnom mori a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 1936/2001, (EÚ) 2017/2107 a (EÚ) 2019/833 a zrušuje nariadenie (EÚ) 2016/1627,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2842 z 22. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 a ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006 a (ES) č. 1005/2008 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2017/2403 a (EÚ) 2019/473, pokiaľ ide o kontrolu rybárstva,

– so zreteľom na správu o stave rybolovu v Stredozemnom a Čiernom mori, ktorú vypracovala Všeobecná rybárska komisia pre Stredozemné more (GFCM) Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii),

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ z 23. júla 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre námorné priestorové plánovanie (smernica o námornom priestorovom plánovaní),

– so zreteľom na správu Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybárstvo (STECF) z 10. decembra 2020 s názvom Sociálny rozmer SRP (STECF 20-14),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 11. mája 2023 o budovaní silného a udržateľného odvetvia rias v EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2023 o situácii v oblasti maloobjemového rybolovu v EÚ a o vyhliadkach do budúcnosti,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2024 o súčasnom stave vykonávania spoločnej rybárskej politiky a budúcich perspektívach,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. júna 2025 s názvom Európsky oceánsky pakt (COM(2025)0281),

– so zreteľom na správu Enrica Lettu z apríla 2024 s názvom Oveľa viac než len trh,

– so zreteľom na správu Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti,

– so zreteľom na politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024-2029 z 18. júla 2024,

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. januára 2025 s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ (COM(2025)0030),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. októbra 2025 s názvom Pakt pre Stredozemie: Jedno more, jeden pakt, jedna budúcnosť,

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. júna 2025 s názvom Udržateľný rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2026 (COM(2025)0296),

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) a prílohu 3 k rozhodnutiu Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe udeľovania súhlasu s vypracovaním iniciatívnych správ,

– so zreteľom na správu Výboru pre rybárstvo (A10-0000/2026),

A. keďže Stredozemné more je jedným z najrozmanitejších morských regiónov na svete, podporuje pobrežné komunity a hospodárstva, ktoré sú už tisícročia závislé od rybolovu, je kolískou civilizácií a základným pilierom kultúrnej, historickej a hospodárskej identity Európy;

B. keďže odvetvie rybárstva v Stredozemnom mori má zásadný význam pre zamestnanosť,

územnú súdržnosť a potravinovú bezpečnosť v EÚ;

C. keďže za posledných sedem rokov došlo k výraznému zníženiu rybolovného úsilia rybárskych flotíl v Stredozemnom mori a keďže v niektorých segmentoch, ako je španielska flotila plavidiel s vlečnými sieťami, toto zníženie prekročilo 44 %;

D. keďže rybárska flotila, najmä v Stredozemnom mori, vynaložila značné úsilie o prispôsobenie a inováciu smerom k udržateľnejším postupom, najmä v segmente vlečných sietí;

E. keďže kompenzačné opatrenia uplatňované na stredomorskú flotilu pomohli čiastočne zmierniť sociálno-ekonomické účinky zníženia rybolovného úsilia, hoci nie sú dostatočné na zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti tohto odvetvia;

F. keďže STECF a CFCM poukázali na pretrvávajúce značné nedostatky vo vedeckých údajoch o populáciách druhov žijúcich pri morskom dne v Stredozemnom mori, čo sťažuje ich riadne posúdenie;

G. keďže prepojenie rybolovného úsilia s najzraniteľnejšou populáciou de facto vytvorilo tzv. blokačné druhy, čo má neprimeraný vplyv na zmiešaný rybolov a hospodársku životaschopnosť tohto odvetvia;

H. keďže po piatich rokoch vykonávania viacročný plán pre západnú časť Stredozemného mora priniesol zmiešané výsledky s pozitívnymi známkami obnovy určitých populácií, ako je kreveta ružová, zatiaľ čo iné populácie, najmä merlúza európska ako najzraniteľnejšia populácia, vykazujú pomalšiu obnovu;

I. keďže viacročnému plánu pre západné Stredozemie chýbajú medziročné mechanizmy flexibility a stabilizácie, ktoré sa nachádzajú v iných viacročných plánoch Únie, čo vytvára právnu neistotu a hospodársku nepredvídateľnosť;

J. keďže zmiešaný rybolovný charakter Stredozemného mora, kde sa súčasne loví viacero druhov, si vyžaduje adaptívne riadiace opatrenia, ktoré zohľadňujú selektívnosť flotily, inovácie výstroja a sociálno-ekonomickú odolnosť;

K. keďže nezákonný, nenahlásený a neregulovaný (NNN) rybolov a činnosti flotíl tretích krajín v Stredozemnom mori sú naďalej nedostatočne kontrolované, čo má negatívny vplyv na populácie rýb a konkurencieschopnosť európskej flotily;

L. keďže odvetvie rybolovu sa musí zatraktívniť, aby sa zabezpečila generačná obnova, zlepšila jeho konkurencieschopnosť a zabezpečila jeho životaschopnosť;

M. keďže Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond má zásadný význam pre zlepšenie udržateľnosti a konkurencieschopnosti odvetvia rybolovu a akvakultúry, pre podporu rybárskych miestnych akčných skupín a posilnenie rozvoja pobrežných komunít, a preto by sa mal zachovať ako osobitný fond s primeraným financovaním;

Reforma viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora

1. naliehavo vyzýva Komisiu, aby do 1. decembra 2026 predložila legislatívny návrh na komplexnú reformu nariadenia (EÚ) 2019/1022, a to zmenou týchto aspektov:

A) nahradiť existujúce pravidlá znižovania rybolovného úsilia v článku 4 ods. 3 osobitným prístupom k riadeniu zmiešaného rybolovu, ktorý sa uplatňuje v iných viacročných plánoch, a upustiť od obmedzenia počtu rybolovných dní z dôvodu tzv. blokačných druhov;

B) zaviesť mechanizmy adaptívnej flexibility, ako je medziročný prevod aspoň 10 % rybolovných možností, a stanoviť dvojročné cykly riadenia úsilia s cieľom zabezpečiť dlhodobú predvídateľnosť pre rybárov a spracovateľské odvetvia;

C) mať stabilizátory, ktoré obmedzujú zníženia a zvýšenia počtu dní na 20 % za predpokladu, že sa prekročí minimálna prahová hodnota rentability, a to výslovným zahrnutím sociálno-ekonomického vplyvu do rozhodovania (článok 3);

2. víta výzvu na predkladanie podkladov na posúdenie vplyvu viacročného plánu, ktorú Komisia uverejnila 26. mája 2026, ako aj jej záväzok posúdiť sociálno-ekonomické účinky vykonaných opatrení;

3. vyzýva Komisiu, aby pred prijatím ďalších obmedzení uskutočnila povinné konzultácie so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, najmä s Poradnou radou pre Stredozemné more, regionálnymi vedeckými orgánmi, organizáciami rybárov a spracovateľským priemyslom;

4. vyzýva Komisiu, aby urýchlene preskúmala osobitnú situáciu rybolovu krevety *Aristeus antennatus*, jediného druhu, na ktorý sa súčasne vzťahujú dve donucovacie opatrenia, ako je systém kvót a obmedzenia rybolovných dní, s cieľom odstrániť dvojité regulačné zaťaženie, ktoré malo obzvlášť závažný vplyv na hospodársku a prevádzkovú životaschopnosť tohto rybolovu v západnej časti Stredozemného mora;

Posilnenie riadenia rybárstva v Stredozemnom mori: veda, monitorovanie a regionálna spolupráca

5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili koordináciu vedeckého výskumu v oblasti rybolovu pomocou najaktuálnejších údajov na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, zlepšili interoperabilitu a výmenu medzi databázami EÚ, GFCM a národných technických inštitútov;

6. je hlboko znepokojený správami o NNN rybolove vykonávanom tretími krajinami vo vodách Stredozemného mora vrátane výhradných hospodárskych zón členských štátov; zdôrazňuje, že je potrebné vytvoriť európsky úrad pre kontrolu dovozu, aby sa zabránilo vstupu produktov NNN rybolovu na vnútorný trh;

7. naliehavo vyzýva Komisiu, aby posilnila regionálnu spoluprácu začlenením viacročného plánu pre západnú časť Stredozemného mora do širšieho rámca susedskej politiky EÚ; víta ciele paktu pre Stredozemie zamerané na posilnenie spolupráce v oblasti riadenia, kontroly, inšpekcie, monitorovania rybolovu a dohľadu nad ním v súvislosti s NNN rybolovom;

Zabezpečenie spravodlivej podpory rybolovu v Stredozemnom mori

8. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili účelovo viazaný rozpočet vo výške najmenej 7 290 miliárd EUR na podporu modernizácie a obnovy flotily (vrátane selektívneho výstroja, nízkoemisných motorov a digitálneho monitorovania), dočasného zastavenia činnosti a programov hospodárskej diverzifikácie;

9. nalieha na Európsku komisiu, aby predložila legislatívny balík zjednodušujúcich opatrení, ktorým sa zabezpečí konkurencieschopnosť spoločnej rybárskej politiky vrátane cielenej revízie nariadenia o viacročnom pláne pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora, zahŕňajúci zmeny a úpravy uvedené v tejto správe;

10. vyzýva Komisiu, aby pred zavedením ďalšieho zníženia rybolovných možností poskytla dostatočný čas na to, aby sa už prijatými opatreniami dosiahli merateľné výsledky a riadne sa posúdil ich biologický, hospodársky a sociálny vplyv;

11. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajkyňa vyhlasuje, že do svojej správy zahrnula informácie k záležitostiam týkajúcim sa predmetu spisu, ktoré jej počas prípravy návrhu správy poskytli títo zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti[1], alebo títo zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev:

1. Zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti
Europêche
EBFA
CEPESCA
FNCP
FAAPE – Federación Andaluza de Asociaciones Pesqueras
FACOPE
Coldiretti Pesca
AndMuPes
FENAPA
EJF
EBCD
2. Zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev
Žiadni.

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajkyne.

Ak sú v zozname uvedené mená, funkcie alebo mená a funkcie fyzických osôb, spravodajkyňa vyhlasuje, že predložila dotknutým fyzickým osobám oznámenie Európskeho parlamentu o ochrane údajov č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), v ktorom sa stanovujú podmienky spracúvania ich osobných údajov a práva súvisiace s týmto spracúvaním.

[1]Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).